



Syv lægemiddelgrupper, der kræver din særlige opmærksomhed

– og forslag til sikkerhedsforanstaltninger

maj 2016

Kolofon

Titel på udgivelsen: Syv lægemiddelgrupper, der kræver din særlige opmærksomhed – og
forslag til sikkerhedsforanstaltninger

Udgivet af:

Styrelsen for Patientsikkerhed

Islands Brygge 67

2300 København S

Telefon: 7222 7400

Syv lægemiddelgrupper, der kræver din særlige opmærksomhed – og forslag til sikkerhedsforanstaltninger

Alle lægemidler kan indgå i en utilsigtet hændelse, men nogle lægemidler ses hyppigere i utilsigtet hændelser, med alvorlige konsekvenser for patienten. Huskelisten kan hjælpe dig og din arbejdsplads med at være opmærksomme på de lægemidler, der kræver særlige sikkerhedsforanstaltninger.

**Du bør være ekstra opmærksom,
når du håndterer disse syv lægemidler:**

- **ANTIDIABETIKA** (INSULIN OG PERORALE ANTIDIABETIKA)
- **ANTIKOAGULANTIA (AK)** (WARFARIN, HEPARINER, NYE ORALE AK LÆGEMIDLER)
- **LAVDOSIS METHOTREXAT**
- **KONCENTRERET KALIUM** (KALIUMKLORID, KALIUMPHOSPHAT)
- **OPIOIDER** (EX MORFIN, CODEIN, FENTANYL, METADON, OXYCODON)
- **GENTAMYCIN**
- **DIGOXIN**

ANTIDIABETIKA

(INSULIN OG PERORAL ANTIDIABETIKA)

- **Vær opdateret på lægemidlerne.** Herunder på:
 - Monitorering af blodsukker og beregning af dosering
 - De forskellige typer af antidiabetika og deres anvendelse
- **Kend den lokale instruks i ordination og håndtering af disse lægemidler.**
Herunder om:
 - Behandling omkring operationer
 - Iv insulinbehandling
 - Behandling ved flydende ernæring
 - Forebyggelse af forvekslinger mellem insuliner
 - Ændringer i behandlingsregime
 - Overlevering af ændringer til primærsektor
- **Adskil de forskellige typer insulin - tag kun én pen frem ad gangen.** Pn insulin opbevares særskilt og mærkeres tydeligt med, hvornår det skal bruges.
- **Dobbeltkontrol ved administration.** Tjek
 - Lægemiddel
 - Styrke og dosis
 - Infusionshastighed
 - Blodsukker



ANTIKOAGULANTIA

(WARFARIN, HEPARINER, NYERE ORALE BLODFORTYNDENDE LÆGEMIDLER)

- **Være opdateret på lægemiddel.** Herunder på:
 - Risikopatienter
 - Monitorering
 - Interaktion

- **Kend den lokale instruks i ordination og håndtering af disse lægemidler.**
Herunder om:
 - Behandling omkring operationer / bridging
 - Reordination efter pausering
 - Forebyggelse af forvekslinger af styrker/mg og antal
 - Ændringer i behandlingsregime
 - Overlevering af ændringer til primærsektor

- **Dobbeltkontrol ved administration.** Tjek
 - Lægemiddel
 - Styrke, dosis og enheder - vær speciel OBS på IE/sprøjte eller IE/ml
 - Infusionshastighed
 - Dobbeltordination



LAVDOSIS METHOTREXAT

- **Vær opdateret på lægemiddel.** Herunder på:
 - Risikopatienter
 - Monitorering
- **Kend den lokale instruks i ordination og håndtering af disse lægemidler.**
Herunder om:
 - Forebyggelse af forvekslinger af dag og ugedosering
 - Ændringer i behandlingsregime
 - Opfølgning på blodprøvekontrol
 - Overlevering af ændringer til primærsektor
- **Dobbeltkontrol ved administration.** Tjek
 - Lægemiddel
 - Styrke og dosis
 - Hyppighed (dag/uge)



Syv lægemiddelgrupper, der kræver din særlige opmærksomhed –
og forslag til sikkerhedsforanstaltninger

KONCENTRERET KALIUM (KALIUMKLORID, KALIUMPHOSPHAT)

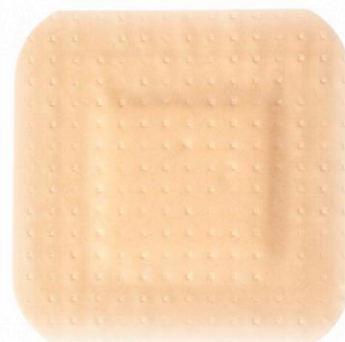
- **Vær opdateret på lægemidlerne.** Herunder på:
 - Risikopatienter
- **Kend den lokale instruks i ordination og håndtering af disse lægemidler.**
 - Fortynd altid koncentreret kaliumklorid og kaliumphosphat
- **Dobbeltkontrol ved administration.** Tjek
 - Lægemiddel
 - Styrke
 - Infusionshastighed



OPIOIDER

(EX MORFIN, FENTANYL, METADON, OXYCODON)

- **Være opdateret på lægemidlerne.** Herunder på:
 - Risikopatienter
 - De forskellige typer af opioider og deres anvendelse
 - Ækvivalgetiske doser
- **Kend den lokale instruks i ordination og håndtering af disse lægemidler.**
Herunder om:
 - Pn ordination
 - Iv opioidbehandling
- **Dobbeltkontrol ved administration.** Tjek
 - Lægemiddel
 - Styrke, dosis og enheder
 - Dobbeltordination, herunder med plastre
 - Hvor og hvornår plaster er administreret



GENTAMYCIN

- **Være opdateret på lægemidlerne.** Herunder på:
 - Risikopatienter
 - CAVE
 - Interaktion
 - Monitorering
- **Kend den lokale instruks i ordination og håndtering af disse lægemidler.**
Herunder om:
 - Blodprøvekontrol og opfølgning på svar
 - beregningsalgoritmer
- **Dobbeltkontrol ved administration.** Tjek
 - Lægemiddel
 - Styrke og dosis
 - Dobbeltordination fx ved overgange mellem afdelinger
 - Hyppighed (højst en gang i døgnet)



DIGOXIN

- **Være opdateret på lægemidlerne.** Herunder på:
 - Risikopatienter
 - De forskellige styrker
 - Mætningsdosis og vedligeholdelsesdosis
 - Monitorering
- **Kend den lokale instruks i ordination og håndtering af disse lægemidler.**
Herunder om:
 - Blodprøvekontrol og opfølgning på svar
 - Ændringer i behandlingsregime
 - Forebyggelse af forvekslinger af styrker
- **Dobbeltkontrol ved administration.** Tjek
 - Lægemiddel
 - Styrke og dosis



Syv lægemiddelgrupper, der kræver din særlige opmærksomhed – og forslag til sikkerhedsforanstaltninger

Hvad kan du gøre?

Listen kan forhåbentlig hjælpe jer med at være opmærksomme på de lægemidler, der kræver særlige sikkerhedsforanstaltninger.

Eksempler på særlige sikkerhedsforanstaltninger kan være at du kan:

- Forsøge at skabe ro omkring medicinbehandlingen
- Forsøge at gøre din kommunikation om lægemidlerne entydig og klar
- Bede en kollega om at dobbelttjekke, når du har beregnet en dosis
- Tjekke indløbshastigheden på dråbetælleren og følge slangen fra patient til pumpe en ekstra gang
- Dobbeltkontrollere om ordinationen er i mg eller i antal tabletter, i antal ml eller i.e.
- Være særlig opmærksom på om de blodprøver, som bruges til kontrol, er bestilt, taget og set
- Hjælpe med, at patienten kender den rette dosis, og ved hvornår og hvordan lægemidlet skal indtages (fx antal enheder eller at lægemidlet kun tages en gang om ugen)
- Være med til at skabe en kultur, hvor der er i orden at spørge, hvis man er i tvivl.

Hvad kan organisationen gøre?

Organisationen kan sørge for sikkerhedsforanstaltninger som;

- At der bliver skabt ro omkring medicinbehandlingen
- At der er den nødvendige kompetence hos personalet i de anvendte lægemidlerne og pumper
- At etablere beslutningsstøtte
- At have regneprogrammer / tabeller til dosering
- Kun at opbevare de styrker som anvendes
- At bruge opløsninger som på forhånd er opblandet, når det er muligt
- At koncentrerede opløsninger er opbevaret separat og aflåst

Syv lægemiddelgrupper, der kræver din særlige opmærksomhed – og forslag til sikkerhedsforanstaltninger

Denne liste, over lægemiddelgrupper, der kræver din særlige opmærksomhed, er baseret på Listen over risikosituationslægemidler, som er udarbejdet af Styrelsen for Patientsikkerhed og det Rådgivende Udvalg for Medicinområdet.

Listen over risikosituationslægemidler tager udgangspunkt i; hændelser rapporteret til Dansk Patientsikkerhedsdata, offentlige klagesager fra Styrelsen for Patientsikkerhed samt danske og udenlandske publikationer efter individuel vurdering i Udvalget.

Inklusionskriterier er:

- Alvorlige faktuelle forebyggelige lægemiddelrelaterede hændelser
- Hændelsen som giver læring, og hvor der er sandsynlighed for, at det sker igen
- Behandling trods kontraindikation / forsigtighedsregler / interaktion inkluderes, når Udvalget finder det relevant (konsensus proces).

Alvorlige forebyggelige lægemiddelrelaterede hændelser er defineret som en utilsigtede hændelser, der har medført indlæggelse, forlænget indlæggelse, behov for akut livreddende behandling, varige mén eller død.

[Yderligere information om listen over risikosituationslægemidler.](#)

Listen over risikosituationslægemidler revideres en gang årligt.

